

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2016. április hó 11. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A több ember sérelmére elkövetett emberölés bűntettének kísérlete és más bűncselekmény miatt a vádlott ellen indított büntető ügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2015. évi október hó 26. napján kihirdetett 3.B.753/2013/87. számú ítéletét megváltoztatja az alábbiak szerint:

A vádlott szabadságvesztés büntetését 17 (tizenhét) évre súlyosítja.

A nyomozás során a 156/2012. tételszám alatt bevételezett B.13. számú bűnjelként nyilvántartott 80 cm MT vezeték elkobzását mellőzi és a lefoglalás megszüntetése mellett megsemmisítését rendeli el.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A vádlott által az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt is beszámítja a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe.

A másodfokú eljárásban 27.560 (Huszonhétezer-ötszázhatvan) Ft a vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokon eljáró bíróság a vádlott bűnösségét emberölés bűntette kísérletében (Btk. 160. § (1), (2) bekezdés f) pont) és lőfegyverrel visszaélés bűntettében (Btk. 325. § (1) bekezdés a) pont II. fordulat) állapította meg és ezért halmazati büntetésül 14 év szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben állapította meg. A szabadságvesztés tartamába beszámítani rendelte az előzetes fogvatartásban töltött időt és megállapította, hogy a szabadságvesztés büntetéséből a vádlott a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Döntött a bűnjelek sorsáról. ... magánfél polgári jogi igényét egyéb törvényes útra utasította, végül kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

A törvényszék ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére súlyosításért, hosszabb tartamú, fegyházban végrehajtani rendelt szabadságvesztés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést, a vádlott és védője felmentést célzóan éltek jogorvoslattal.

A fellebbviteli főügyészség átiratában a súlyosításra irányuló ügyészi fellebbezést fenntartotta. Álláspontja szerint a vádlott életkora, látáskorlátozottsága nem indokolja az eggyel enyhébb büntetés-végrehajtási fokozat megállapítását. Indítványozta a B.13. sorszám alatti 80 cm MT vezeték elkobzásának mellőzését és lefoglalásának megszüntetése mellett megsemmisítésének elrendelését.

Az ítélet tábla a minden irányú fellebbezések folytán a törvényszék ítéletét a Be. 348. § (1) bekezdése alapján a Be. 361. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen a meghozatalát megelőző eljárással együtt felülbírálatának körébe vonta figyelemmel a Be. 555/B. § g) pontjára is.

A nyilvános ülésen a fellebbviteli főügyészség jelen lévő képviselője az átiratában foglaltakat változatlan tartalommal fenntartotta. Felszólalásában mindhárom tényállás tekintetében összegezte a vádlott bűnösségét megalapozó bizonyítékokat és helyesnek ítélte a vádlott terhére rótt bűncselekmények jogi minősítését is. Utalt arra, hogy a törvényszék a büntetőügyben szükségesnek mutatkozó elhatárolási kérdésekkel részletesen nem foglalkozott, azonban nyilvánvaló, hogy sem az emberölés előkészületének büntette, sem a foglalkozás körében elkövetett szándékos veszélyeztetés büntette nem állapítható meg.

A büntetés kiszabása körében többlet súlyosító körülményként hivatkozott arra, hogy a vádlott a vendégbarátsággal visszaélve gyermekkori jó ismerősét ölte meg a portáján, majd rejtette el a holttestét oly módon, amely „halottgyalázással” ér fel. Vagyontárgyait magasabbra értékelte az emberi életnél. A büntetés kiszabásánál irányadó körülmények között nincs olyan méltányolható körülmény sem, amely az eggyel enyhébb büntetés-végrehajtási fokozat megállapítását indokolná.

Összességében a szabadságvesztés büntetés jelentős mértékű súlyosítását, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának fegyházban történő megállapítását és a járulékos kérdésekben történő döntéshozatalt indítványozta.

A védő a felmentés érdekében bejelentett fellebbezést mindhárom ítéleti tényállás tekintetében fenntartotta. A lőfegyverrel visszaélés büntette vonatkozásában úgy ítélte meg, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokból nem vonható következtetés arra, hogy a vádlottnak tudomása volt a légpuska átalakított voltáról. Az a tény, hogy a vádlott rendelkezett otthoni barkácsoláshoz szükséges eszközökkel, ismeretekkel, nem elegendő a büntetőjogi felelősség megállapításához.

A második tényállás esetében a tényállás azon megállapításának kirekesztését indítványozta, hogy a vádlott ezt a rendszert működtette. Érvelését a szakértői megállapításokra alapította, melyek szerint nem állapítható meg, hogy a rendszer működtetve volt-e, ebből viszont a védői álláspont szerint arra vonható következtetés, hogy ítéleti bizonyossággal nem mondható ki, hogy a vádlott éjszakánként a rendszert biztosan működtette. Végül úgy ítélte meg, hogy a rendszer nem volt alkalmas a

működésre, így emberi élet kioltására sem, ezért e tényállás tekintetében is a vádlott felmentése indokolt.

A harmadik tényállás vonatkozásában a védő aggályát fejezte ki, hogy a törvényszék a közvetlen bizonyítékok hiányában leginkább a tanúvallomásokra alapította a vádlott felelősségét és különös jelentőséget tulajdonított a zárvatársak vallomásainak, mint érdektelen tanúknak. Úgy ítélte meg, hogy a zárvatársaknak mindig valamilyen büntetőeljárási kedvezmény elérése a célja. Hivatkozott arra is, hogy a nyomozó hatóság e bűncselekmény kapcsán a kriminalisztika legalapvetőbb kérdéseire sem adott választ, melyet az elsőfokú bíróság sem tudott pótolni. E cselekmény tekintetében is a vádlott felmentését indítványozta.

Másodlagosan a súlyosításra és a fegyház fokozat megállapítására irányuló ügyészi indítvány elutasítását kérte.

Az ítéltábla a felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék a perrendi szabályok betartásával eljárva ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett. Az általa megállapított tényállás valamennyi cselekmény vonatkozásában megalapozott, csupán a második tényállás esetében az iratok tartalma alapján egészítendő ki a következőkkel:

A porta nyugati kerítése mentén részben körbekerített 14 m széles telek található, rajta egy hétvégi házzal, mely szemmel láthatóan kb. 60 m-re található ettől a résztől Északra. A telken a porta nyugati kerítése mentén drótkerítés, 10 m-t haladva a kerítésben folytonossági hiány látható, a folytonossági hiány 6 m-en keresztül folytatódik a lakóház északnyugati sarkának vonaláig, itt a lakóház és a kerítés között kb. 1 m távolság van. A ház sarkától a kerítés ismét folytatódik északi irányba (nyomozati iratok I. kötet 209-211. oldal).

Az így kiegészített tényállás mindenben megalapozott, mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében felsorolt hiányosságoktól, az ítéltábla a másodfokú eljárásban a Be. 351. § (1) bekezdése alapján irányadónak tekintette.

Mind az élet elleni cselekmények, mind pedig a lőfegyverrel visszaélés büntette esetében a törvényszék törvényesen vont következtetést a vádlott büntetőjogi felelősségére. A felmentést célzó védelmi érvelés javarészt az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységét támadta, amely a megalapozott tényállásra tekintettel a fellebbezési eljárásban eredményre nem vezethetett.

Az 1. tényállás alatti cselekményt a Btk. 325. § (1) bekezdés a) pontjának II. fordulata alapján az követi el, aki lőfegyvert engedély nélkül tart. A vádlott légfegyver tartását ismerte el, annak átalakítását nem. A házkutatás során lefoglalásra került egy szétszerelt állapotú Slavia 630 típusú léghuska, egy Slavia 631 típusú sporttávcsővel ellátott léghuska, egy gázriasztó pisztoly, több lőszer és töltény. A Slavia 630 típusú léghuska házilag os átalakítás folytán lőfegyvernek minősül, amelynek tartása hatósági engedélyhez kötött annak ellenére, hogy az ütőszeg meghibásodása miatt nem képes működtetni a betöltött töltényeket. Az is megállapítható volt, hogy a fegyver átalakítása különösebb szakértelmet nem igényel. A törvényszék ítélete 10. oldal utolsó bekezdésében számot adott arról, miből vont következtetést arra, hogy a vádlottnak tisztában kellett lennie a léghuska átalakított állapotával. Álláspontját a másodfokú bíróság osztotta.

A 2. tényállás tekintetében a vádlott elismerte, hogy vagyonvédelmi okból a portáján a kerítésen belül mellmagasságban több 10 m hosszán vezetéket feszített ki, azonban védekezése arra irányult, hogy teljesen még nem építette ki és nem helyezte áram alá. A védő a másodfokú eljárásban e védekezés elfogadását indítványozta, mivel a törvényszék azt állapította meg tényállásában, hogy a rendszer működőképes volt és az emberi élet kioltására alkalmas eszközt éjszakánként a vádlott 2012. október 7. napjáig működtette (ítélet 6. oldal 3. bekezdés). A törvényszék ítéletének 11. oldal utolsó bekezdésétől indokolási kötelezettségének eleget téve részletesen számot adott arról - a szakértői bizonyításra is tekintettel - miért vetette el a vádlott fenti védekezését. Érvelését az ítélet tábla osztotta. E tényállás vonatkozásában az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét az iratok tartalma alapján kiegészítette. A kiegészítést az alábbiak indokolják:

A vádlott ingatlana határain belül létesítette a villanyárammal ellátott vezetékrendszert, mivel malacai és pénze tűnt el, bár feljelentést soha nem tett. A vádlott portája azonban nem volt zárt, nem volt egészében körbe kerítve. A vezetékrendszer emberi élet kioltására alkalmas volt és mellmagasságban elhelyezett, hogy az udvaron szabadon lévő állatokban ne tehessen kárt. A kiegészítés tehát azért volt szükséges, hogy egyértelműen megállapítható legyen, hogy a portára bűnös szándék nélkül bemenő vétlen személyek - hiszen maga a vádlott nyilatkozott arról, hogy sertések eladásával is foglalkozott - a vezetékrendszer közelébe juthattak, ugyanis más a megítélése ha teljesen zárt az ingatlan és pld. a kerítés átugrásával, kibontásával jut be a terményt, állatot eltulajdonítani szándékozó. Jelen esetben azon a vétlen személyek is olyan helyzetbe kerülhettek, amely életüket veszélybe sodorta.

A fellebbviteli főügyészség nyilvános ülésen jelen lévő képviselője helytállóan utalt számos jogesettel alátámasztottan, hogy a vádlott jelen cselekménye kísérleti szakban jutott és emberölés büntette kísérleteként minősül. A Btk. 10. §-a szerint kísérlet miatt büntetendő, aki a szándékos bűncselekmény elkövetését megkezdi, de nem fejezi be, míg a 11. § (1) bekezdése szerint törvényi felhatalmazás alapján előkészület miatt az büntetendő, aki a bűncselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételeket biztosítja. Ez utóbbi esetben az előkészületi cselekmény önmagában további szándékos magatartás nélkül nem teremti meg a halálos eredmény bekövetkezésének közvetlen lehetőségét, ugyanakkor, mint jelen esetben a kísérleti szakban lévő cselekmény magához a halálhoz vezető okfolyamatot már elindítja, az ehhez szükséges feltételeket biztosítja és a halálos eredmény elmaradása a véletlenül múlhat. A vádlott tisztában kellett, hogy legyen azzal, hogy az általa létrehozott vezetékrendszer halálos kimenetelű áramütés előidézésére alkalmas, hiszen ő hozta létre és feszítette ki mellmagasságban és a jogtalanul a portájára behatoló embereknek szánta. Ily módon az ítélet tábla álláspontja szerint is helyes a cselekmény jogi minősítése.

Két elhatárolási kérdés vizsgálata volt indokolt. Az egyik, hogy a vádlott javára jogos védelmi helyzet fennállhatott-e, illetve cselekménye minősülhet-e foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetésként.

A védekezés joga törvényben biztosított alapjog. Leglényegesebb sajátossága, hogy annak körében a jogtalanság áll szemben a joggal. Azonban amikor a vádlott a fák közé a disznóólak felé drótot húzott és abba áramot vezetett akkor vele szemben jogtalan támadás nem volt folyamatban, annak még közvetlen veszélye sem fenyegetett. A rendszer alkalmas volt arra, hogy nem csak a jogtalan támadókat, hanem másokat,

ártatlanokat is sértsen (BH.2000.97. sz. jogeset). Ezek alapján jogos védelem a vádlott javára nem állapítható meg.

A foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés büntette megvalósulásakor annak van döntő jelentősége, hogy a vádlott testi épséget vagy életét sértő szándékkal vagy pusztán veszélyeztető szándékkal lépett-e fel az elektromos vezetékháló kialakítása során. Jelen esetben a vádlott szándéka, verbális kijelentései azt igazolják, hogy tudata eshetőlegesen kétségtelenül átfogta, hogy a vezetékháló alkalmas akár halálos kimenetelű áramütés előidézésére és ebbe belenyugodott. A sértő szándék pedig a cselekménynek a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetésként történő értékelését kizárja (BH.2001.3. sz. jogeset).

A 3. tényállás alatti ölési cselekmény elkövetését a vádlott mindvégig tagadta. Azon kívül, hogy a sértett holtteste a vádlott disznóóljában került feltalálásra és halálát idegenkezűség okozta (egy ismeretlen tulajdonságokkal rendelkező bottal legalább 3 alkalommal nagy, igen nagy erővel a fejének bal oldalára és arcára irányult ütések következtében beálló traumás sokk által halálozott el). A feltalálási környezet nyomszegény volt. Nem került elő a sértett ruházata, kerékpárja, az elkövetés eszköze, nem voltak közvetlen bizonyítékok. E körben a törvényszéknek kellő gondossággal kellett eljárnia a rendelkezésre álló közvetett bizonyítékok értékelése során, amit meg is tett. Azt maga a vádlott is elismerte, hogy 2012. október 5-én 17 óra körüli időben a sértett nála tartózkodott és megkínálta az általa főzött pálinkával. A vádlott veje 2012. október 7-én napján érkezett a tanyára, a holttest feltalálására pedig 2012. október 10. napján került sor. A sértett 2012. október 5-én a vádlott portáján történő látogatásáról, illetve a tanya előtt a sértett elborult szürke kerékpárjáról ... tanú is említést tett. Osztotta az ítélőtábla a védő azon álláspontját, hogy a zárvatársak vallomása különös gonddal vizsgálendő. Jelen ügyben három zárvatárs tanúként tett vallomást és minden zárvatárs vallomásában volt olyan többletinformáció, amely összességében és főleg az igazságügyi szakértői bizonyítás tükrében a vádlott büntetőjogi felelősségét megalapozó elsőbírói következtetés levonására vezethetett. Az elsőfokú bíróság meggyőzően indokolta, hogy miért csak a vádlott lehetett az ölési cselekmény elkövetője és a holttestet elrejtő személy. A törvényszék az egységes ítélkezési gyakorlat alapján figyelemmel a 2. tényállás alatti cselekményre, helyesen minősítette a vádlott hivatkozott cselekményeit több emberen elkövetett emberölés büntettének kísérleteként.

A büntetés kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi körülményeket körültekintően feltárta. Az ítélőtábla utal arra is, hogy a vádlott korábbi elítélése súlyos testi sértés büntettének kísérlete miatt történt. A törvényszék a bűnösségi körülményeket javarészt helyesen értékelte, azonban az ítélőtábla osztva az ügyész súlyosításra irányuló érvelését úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetésnek - figyelemmel az állandó bírói gyakorlatra - a súlyosítása indokolt. Ugyanakkor a vádlott idős kora, látáskorlátozottsága az ítélőtábla álláspontja szerint megalapozza vele szemben eggyel enyhébb büntetés-végrehajtási fokozat megállapítását. E körben az ítélőtábla az ügyészi fellebbezést nem találta alaposnak.

Az elsőfokú bíróság - bár indokaitól tartózkodott - az elbíráláskor hatályos anyagi jogszabályokat alkalmazta. A Btk. 2. §-ának vizsgálata során az ítélőtábla is erre az

álláspontra helyezkedett. Abban a kérdésben, hogy az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályos anyagi jogszabályok biztosítanak-e a vádlott számára kedvezőbb elbírálást a bűncselekmények - a két törvény szerinti - minősítéséhez tartozó büntetési tételek összevetésével kell állást foglalni (BH.2014.129., és 2015.269. sz. jogesetek).

Az emberölés büntette minősített esetei mind az elkövetéskor (2010. május hó 1. napjától), mind pedig az elbíráláskor 10-20 évi, illetve életfogytig tartó szabadságvesztéssel büntetendő cselekmények. A lőfegyverrel visszaélés büntettének a büntetési tétele sem változott. A kedvezőbb elbírálást a feltételes szabadságra bocsátás időpontja miatt az elbíráláskor hatályos törvény biztosítja azzal, hogy legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, míg az elkövetéskor hatályos anyagi jogi szabályok alapján csupán a büntetés háromnegyed részének kitöltését követően. Határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés az „elbírálás” fogalmába tartozik, a vonatkozó jogszabályi rendelkezés megváltozása ezért alapot ad az új Btk. alkalmazására (EBD2014.B.8.). A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározása továbbra sem a büntetéskiszabás része, ennek a Kúria 4/2013.(X.14.)BK. véleménye sem mond ellent. Annak eldöntésekor, hogy a két szóba jöhető büntetőtörvény közül az elkövetőre nézve melyik a kedvezőbb, a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos törvényi rendelkezéseket is figyelembe kell venni. A BK. vélemény sem a büntetéskiszabási kérdésének, hanem az alkalmazandó anyagi jogszabály megválasztása egyik szempontjának tekinti a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségére és legkorábbi időpontjára vonatkozó szabályokat. (BH.2015.2009.)

A fellebbviteli főügyészség indítványozta a nyomozás során lefoglalt B.13. számú bűnjelként nyilvántartott 80 cm MT vezeték elkobzásának mellőzését és e bűnjeltárgy lefoglalásának megszüntetése mellett annak megsemmisítését. Indítványát azzal támasztotta alá, hogy ez utóbbi 80 cm-es MT vezeték a földből kiálló és a drótkerítéshez kapcsolódó folytonosságában megszakított vezetékrész a rendelkezésre álló adatok szerint nem alkotott egységet a vádlott által áram alá helyezett drórendszerrel, ezért elkobzásának törvényi feltételei nem állnak fenn. A fellebbviteli főügyészség álláspontját az ítélet tábla osztotta és az elkobzást mellőzte és a Be. 155. § (1) és (8) bekezdése alapján a bűnjeltárgy lefoglalásának megszüntetéséről és annak megsemmisítéséről rendelkezett.

Fentiekben kifejtettek alapján az ítélet tábla a törvényszék ítéletét a jelzett körben a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb helyes rendelkezéseit és járulékos kérdéseit a Be. 371. § (1) bekezdésére utalással helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban az előzetes letartóztatásban töltött idő további beszámításáról a Btk. 92. § (1) bekezdése, míg a felmerült bűnügyi költségről a Be. 381. § (1) bekezdése alapján történt rendelkezés.

Debrecen, 2016. április 11.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. a tanács tagja, előadó, Dr. Nagy Éva sk. a tanács tagja.

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 3.B.753/2013/87. számú ítélete az ítélőtábla jelen határozatában írt változtatással jogerős és végrehajtható.

Debrecen, 2016. április 11.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

kiadó